

Podejmowanie i odbywanie przez cudzoziemców nauki w polskich szkołach wyższych

Wstęp

Cudzoziemcem, w rozumieniu przepisów prawa polskiego, jest każda osoba nie posiadająca polskiego obywatelstwa.

Osoby, które posiadają jednocześnie polski paszport (obywatelstwo) oraz paszport innego państwa lub kilku innych krajów, są z mocy prawa traktowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jak obywatele polscy.

Kwestie związane z podejmowaniem i odbywaniem przez cudzoziemców studiów oraz innych form kształcenia, a także uczestniczeniem w badaniach naukowych i pracach rozwojowych w polskich uczelniach rozstrzygają przepisy art. 43 [ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym](#) (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Szczegółowe uregulowania związane z podejmowaniem i odbywaniem przez cudzoziemców nauki w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich, określonych w art. 43 ust. 3 i 4 ww. ustawy, zostały zawarte w [rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych](#) (Dz. U. Nr 190, poz. 1406 oraz z 2009 r. Nr 176, poz. 1365).

I. Podejmowanie kształcenia na zasadach obowiązujących obywateli polskich

1. Do podejmowania i odbywania kształcenia oraz uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych na zasadach obowiązujących obywateli polskich są uprawnieni:

- cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na osiedlenie się na terytorium RP,
- cudzoziemcy posiadający status uchodźcy nadany w RP,
- cudzoziemcy korzystający z ochrony czasowej na terytorium RP,
- pracownicy migrujący, będący obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), tj. Islandii, Lichtensteinu i Norwegii, a także członkowie ich rodzin, jeżeli mieszkają na terytorium RP,
- cudzoziemcy, którym na terytorium RP udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich,
- cudzoziemcy, którym na terytorium RP udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 7, 13 i 14 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694 j.t., z późn. zm.),
- cudzoziemcy, którym udzielono ochrony uzupełniającej na terytorium RP,
- obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich EFTA - EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej i członkowie ich rodzin, posiadający prawo stałego pobytu.

Wymienieni wyżej cudzoziemcy są przyjmowani na kształcenie w drodze postępowania kwalifikacyjnego ustalonego dla kandydatów z polskim obywatelstwem.

Po przyjęciu na studia nabywają oni prawo do ubiegania się o:

1. stypendium socjalne i zapomogi,
2. stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych,
3. stypendium rektora dla najlepszych studentów,
4. stypendium ministra za osiągnięcia w nauce,
5. stypendium ministra za wybitne osiągnięcia i stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe.

Stypendia i zapomogi przysługujące tym osobom są przyznawane i wypłacane tak jak obywatelom polskim, tj. ze środków budżetu państwa przekazywanych uczelniom w ramach dotacji na zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów i doktorantów.

Jeżeli wymienieni cudzoziemcy uczestniczą w organizowanych przez uczelnie odpłatnych formach kształcenia (np. studia niestacjonarne, studia podyplomowe, zajęcia prowadzone w językach obcych), wówczas ponoszą opłaty za naukę na takich samych warunkach i w takiej samej wysokości jak obywatele Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Niewymienieni wyżej obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich EFTA - EOG oraz Szwajcarii i członkowie ich rodzin, posiadający środki finansowe niezbędne na pokrycie kosztów utrzymania podczas odbywania nauki w naszym kraju, są także uprawnieni do podejmowania i odbywania kształcenia w polskich uczelniach na zasadach obowiązujących obywateli polskich. Osobom tym nie przysługują jednak prawo do stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych i zapomóg, tj. do świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

W przypadku przyjęcia ich na studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich, mają oni - tak jak studenci i doktoranci z polskim obywatelstwem - prawo do ubiegania się o tzw. stypendia motywacyjne (tj. stypendia dla najlepszych studentów, za osiągnięcia w nauce oraz za wybitne osiągnięcia i za wybitne osiągnięcia sportowe).

Cudzoziemcy ci mają także alternatywną możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia i odbywania ich w trybie oraz na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich, tj. na zasadach dotyczących obywateli państw trzecich.

3. Osoby legitymujące się ważną Kartą Polaka są uprawnione do podejmowania i odbywania studiów (nauki):

1. na zasadach obowiązujących obywateli polskich, z czym wiąże się prawo do ubiegania o wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane dla studentów i doktorantów z polskim obywatelstwem,
2. w trybie oraz na warunkach innych niż dotyczące obywateli RP, przy czym podejmując i odbywając studia na warunkach innych niż dotyczące obywateli polskich (np. jako stypendyści strony polskiej), nie mogą oni ubiegać się o stypendia wypłacane przez uczelnie z dotacji budżetowej przeznaczonej na bezwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

II. Podejmowanie kształcenia w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich

Cudzoziemcy niewymienieni w cz. I podejmują i odbywają studia oraz inne formy kształcenia w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich.

Są to głównie:

1. obywatele państw trzecich,
2. osoby z ważną Kartą Polaka, rezygnujące z ubiegania się o przyjęcie na zasadach obowiązujących obywateli polskich oraz
3. obywatele państw członkowskich UE, EFTA-EOG i Szwajcarii, którzy zdecydowali się podjąć w Polsce naukę na warunkach dotyczących obywateli krajów pozaunijnych.

Cudzoziemcy legitymujący się zagranicznym świadectwem dojrzałości lub dyplomem mogą być przyjmowani na kształcenie (studia) z pominięciem zasad rekrutacji obowiązujących obywateli polskich. Jeżeli w postępowaniu kwalifikacyjnym na określony kierunek studiów są wymagane szczególne predyspozycje, to zagraniczni kandydaci muszą wykazać posiadanie takich szczególnych uzdolnień lub umiejętności.

Osoby nieznające języka polskiego mogą odbyć, trwający 9 miesięcy, kurs przygotowawczy do podjęcia studiów w języku polskim. Takie kursy są organizowane m.in. w następujących miastach: Kraków (Uniwersytet Jagielloński i Politechnika Krakowska), Lublin (Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej), Łódź (Uniwersytet Łódzki), Rzeszów (Uniwersytet Rzeszowski), Katowice (Uniwersytet Śląski), Wrocław (Politechnika Wrocławska).

Aby podjąć w Polsce studia (pierwszego lub drugiego stopnia, jednolite studia magisterskich lub studia doktoranckie - trzeciego stopnia albo podyplomowe), cudzoziemcy muszą legitymować się zalegalizowanym lub opatrzonym „apostille” odpowiednim dokumentem uprawniającym do podjęcia danej formy kształcenia w państwie, w którym został wydany.

III. Warunki finansowe na jakich cudzoziemcy mogą podejmować kształcenie w Polsce:

1. Cudzoziemcy podejmujący naukę (studia) na zasadach obowiązujących obywateli polskich, którzy uczestniczą w organizowanych przez uczelnie odpłatnych formach kształcenia, ponoszą opłaty za świadczone usługi edukacyjne (np. za studia niestacjonarne, studia podyplomowe, zajęcia prowadzone w językach obcych, powtarzanie roku lub semestru studiów) na takich samych warunkach i w takiej samej wysokości jak obywatele Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Cudzoziemcy podejmujący naukę (studia) w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich mogą się kształcić:

a) jako stypendyści strony polskiej (rządu polskiego) - stypendia te przyznają na podstawie umów międzynarodowych lub *Rządowego Programu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą*:

- minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego - osobom kształcącym się w uniwersytetach, uczelniach technicznych, ekonomicznych, rolniczych i sportowych,
- minister właściwy ds. kultury i dziedzictwa narodowego - osobom kształcącym się w uczelniach artystycznych,
- minister właściwy ds. zdrowia - osobom kształcącym się w uczelniach medycznych.

Kandydaci na stypendystów strony polskiej są zgłaszani, zgodnie z postanowieniami umów międzynarodowych, przez polskie lub zagraniczne placówki dyplomatyczne albo instytucje danego kraju odpowiedzialne za prowadzenie wymiany akademickiej z zagranicą.

Osoby pochodzenia polskiego, ubiegający się o stypendia strony polskiej, zgłaszają się do polskiej placówki konsularnej właściwej dla ich miejsca zamieszkania.

b) jako stypendyści strony wysyłającej (rządu innego państwa) - stypendia te są przyznawane cudzoziemcom, podejmującym kształcenie z reguły na podstawie umów międzynarodowych, przez ministerstwa lub instytucje danego kraju odpowiedzialne za prowadzenie wymiany akademickiej z zagranicą.

Cudzoziemcy kształcący się jako stypendyści strony polskiej lub stypendyści strony wysyłającej nie ponoszą opłat za studia.

c) bez odpłatności i świadczeń stypendialnych.

O przyjęcie na kształcenie na tych warunkach finansowych aplikują cudzoziemcy, w ramach umów międzyrządowych lub programów pomocowych oferowanych określonym krajom przez polski rząd, za pośrednictwem właściwych instytucji danego państwa lub polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych.

Cudzoziemiec nie ponosi opłat za studia, ale nie otrzymuje również stypendium rządu polskiego. We własnym zakresie pokrywa koszty utrzymania w Polsce wynoszące ponad 300 euro miesięcznie.

d) na zasadach odpłatności.

Minimalna wysokość opłat za studia wynosi w Polsce 2000 euro za rok akademicki i jest różna w poszczególnych uczelniach. Przy opłacie za pierwszy rok obowiązuje jednorazowa opłata (rekrutacyjna) w wysokości 200 euro.

Na uzasadniony wniosek cudzoziemca rektor uczelni może obniżyć opłatę lub zwolnić z niej całkowicie.

Kształcenie na studiach prowadzonych w języku angielskim lub innych językach obcych jest odpłatne.

Cudzoziemcy polskiego pochodzenia, podejmujący na zasadach odpłatności studia w języku polskim, wnoszą opłaty obniżone o 30%.

Cudzoziemcy zainteresowani podjęciem studiów w Polsce mogą składać wnioski o przyjęcie na studia bezpośrednio do wybranej przez siebie szkoły wyższej.

Wykaz uczelni oraz dane teleadresowe polskich szkół wyższych znajdują się na [stronie internetowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego](#).

Szczegółowych informacji na temat kształcenia cudzoziemców w Polsce udziela:

*Biuro Uznawalności Wykształcenia
i Wymiany Międzynarodowej*
ul. Ogrodowa 28/30
tel. +48 (22) 826-74-34
www.buwiwm.edu.pl
biuro@buwiwm.edu.pl